

A történész Szabó és Paskai ténykedését akarta szembeállítani

Paskai László bíboros, volt esztergom-budapesti érsek ügynök volt és közel tíz éven át jelentett egyházi személyekről az Élet és Irodalom című hetilap írása szerint.

A történész Szabó és Paskai ténykedését akarta szembeállítani

Paskai László bíboros, volt esztergom-budapesti érsek ügynök volt és közel tíz éven át jelentett egyházi személyekről az Élet és Irodalom című hetilap írása szerint.

Az ÉS pénteken megjelenő lapszámában Ungváry Krisztián történész arról ír, hogy Paskai László 1965 és 1974 között kapcsolatban állt az állambiztonsági hatóságokkal. A cikk szerint a katolikus pap jelentéseinek többsége semmitmondó volt, és nem tartalmazott konkrétumokat.

Mint Ungváry Krisztián leírja, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában végzett kutatás alapján azonosította az egyházi vezetőt, akinek beszerzési kartonja nem került elő, a "Tanár" fedőnevű ügynök életrajzi adatai azonban teljesen megegyeznek Paskaiéval.

A kutatás eredménye alapján Paskait – aki lelki vezetőnek került fel Budapestre a Központi Szemináriumba – először 1965-ben környékezték meg, tartótisztje kezdetben Keresztury György százados volt. Az ügynökjelölt "kifejezetten jóindulatú jelentéseket adott, mindenkiről csak olyat mondott, ami állambiztonsági szempontból az illetőre nézve előnyös információt jelentett". A tartótiszt több esetben fejezte ki elégedetlenségét emiatt, például a leuveni jezsuita kollégiumban tett látogatása után - írta a történész. Ungváry Krisztián megemlíti azt is, hogy 1971-ben egy írásos anyagban Paskai így ír: "a budapesti pasaréti ferences rendház belső életében zavaró körülményt alkot, hogy az ottani lelkész tett olyan kijelentést mások előtt, hogy neki jelentést kell tennie az Állami Egyházügyi Hivatalnak, illetve jelentést tesz a belügyi szerveknek".

A cikkben szerepel, hogy Paskai 1972-től kapott ügynöki minősítést, majd 1973-ban "titkos megbízott" lett. Ezt az elnevezést azokra az emberekre használták, akik világnézeti meggyőződésből voltak hajlandóak együttműködni az állambiztonsági szervekkel. A cikk szerzője hozzáteszi: Paskai jelentéseinek hangneme, személytelen és semmitmondó volta később sem változott. Az ÉS-ben megjelent írás kitér arra, hogy Paskai 1974-ben, Mindszenty József bíboros felmentéséről írta utolsó jelentését.

LEALJASODÁS NÉLKÜL JÁTSZOTTA SZEREPÉT

"Nincs jele annak, hogy 'Tanár' 1973-as rektori kinevezésében bármi szerepe lett volna annak, hogy ő az állambiztonság titkos munkatársa" – hangsúlyozza a szerző. A történész kitér arra a cikkben, "az 1970-es évekre a Magyar Katolikus Püspöki Kar jelentős része lojális személyekből, ügynökökből állt", ugyanakkor nyilvánvalónak tartja, hogy a papság jelentős része nem volt ügynök.

Ungváry Krisztián álláspontja szerint Paskai László nyilvános tevékenysége ellentéte volt a "Tanár" visszafogottságának. Példaként hozza fel, hogy "Mindszenty kapcsán még 1987-ben is azt volt képes nyilatkozni a Wochenpresse című lapnak, hogy Rákosi a megegyezést kereste, és hogy Mindszenty 'makacsságával' tönkretette az egyházat".

Az ÉS cikke megjegyzi: Paskainak mint hálózati személynek a története arra bizonyíték, hogy különösebb lealjasodás nélkül is lehetett valaki hálózati személy. A szerző szerint a Magyar Katolikus Püspöki Kar az átvilágításra vonatkozó hallgatásával a Kádár-rendszert konzerválja.

Paskai László az Origo hírportállal azt közölte, hogy a cikket nem ismeri, így nem akar semmit sem mondani.

Amíg az érintettek nem perelnek, minden hiábavaló

"Úgy látszik, hogy amíg az érintettek nem perelnek, minden szó hiábavaló - így reagált Péterfalvi Attila adatvédelmi biztos arra, hogy újabb személyiség ügynökmúltjáról született újságcikk.

"Rossz üzenet, ha a cikkek megjelenése azt célozza, hogy nem jó a jelenlegi szabályozás, teljes nyilvánosságra lenne szükség" - mondta Péterfalvi, aki szerint az adatok a jogszabályok megkerülésével kerülnek nyilvánosságra; az írárok meghaladják azokat a lehetőségeket, amelyeket az adatvédelmi törvény biztosít a kutatók számára.

Az újabb anyag például csak egy ember anyagát tárja fel, így kétséges, hogy igazi kutatásnak nevezhető-e. A felvetődő kérdésekben bíróság tudna állást foglalni; elképzelhető, hogy adott esetben egy peres eljárásban születendő döntés iránymutató lenne a jövőre nézve - fűzte hozzá.

AZ ÉS SZERINT A KÖZLÉS JOGSZERŰ

A közlés jogszerű, a cikk írója, Ungváry Krisztián történész a jogszabályok adta lehetőségek keretein belül engedélyt kapott a téma kutatására - nyilatkozta Kovács Zoltán, az Élet és Irodalom főszerkesztője. Az adatvédelmi törvény azt mondja, akkor lehet közölni az érintett nevét, hogyha az közszereplő és a kor valóságához bemutatáshoz szükség van erre. A közlés ezeknek mind megfelel - tette hozzá.

Kovács Zoltán arra a kérdésre válaszolva, hogy terveznek-e még ügynökmúltjáról szóló cikket megjelentetni, úgy fogalmazott: "Nincs tervem újabb ilyet közölni, nincs is a kezemben ilyen anyag". "Nem készülök, hogy aztán az élet mit hoz, azt nem lehet tudni" - mondta.

Ungváry Krisztián azzal indokolta a Paskai Lászlóról általa írt, csütörtökön nyilvánosságra került cikk "időzítését", hogy szerette volna szembeállítani a bíboros ügynökmúltját Szabó István filmrendezőével.

A történész hangsúlyozta, hogy csak egy-két hete kapta meg a "Paskai-dossziét" a levéltártól. Mint mondta, a cikket azért nem később írta meg, mert szerette volna a két ügyet szembeállítani, és megmutatni: az ügynökök milyen különböző módon teljesíthetnek elvárásokat. Kiemelte azt is, hogy más típusú jelentéseket írt Szabó István és Paskai László.

"A cikk Paskai Lászlóra nézve valójában pozitív. A bíboros, ahogy tudott, helytállt mint

Írta: hvg

2006. február 04. szombat - Módosítás: 2006. február 04. szombat

beszervezett" - mondta, hozzátéve: a társait mentő ügynök legendája ez esetben nagyrészt valóság, ellentétben más esetekkel. A történész kiemelte, hogy a tévedés száz százalékosan kizárható, csak egyvalaki volt, aki az adott időben a leuveni jezsuita kollégiumban járt.

Az adatvédelmi biztos felvetése kapcsán közölte, hogy kutatása nem egy személy múltjáról szól; egy rendszerre vonatkozik, az egyén mozgásterét vizsgálja. Véleménye szerint Péterfalvi Attila jogi aggályai is alaptalanok.

Ungváry Krisztián kérdésre válaszolva jelezte, hogy kutatásai során mások ügynökmúltjáról is talált adatokat. Ezekről az esetekről külön csak akkor ír, ha azok a történeti kontextusba helyezhetők és a történeti megismerés szempontjából fontosak. Hozzátette ugyanakkor, hogy nem mai közszereplőkkel foglalkozik, hanem elsősorban az 1945 előtti magyar politikai elittel és az akkori személyiségek ügynökmúltjával.